

KIADÓ HIVATAL:

Belicey-ut 4. szám
hova az előfizetési pén-
zek hirdetések és min-
den a kiadóhivatal
érdeklős közlemények
küldendők.

Nyitott érben egy
sor közlési díja 50 fillér

Hirdetések juttatás
nyosáron vétetnek
fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROSHIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 10 korona
Félévre . . . 5 korona
Negyedévre 2 k. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Belicey-ut 4. szám
hova a lapszemléi rész
illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

Az 1901. évi hadmentességi díj kivétési
lajstrom f. évi június hó 3-ik napjától június
hó 10-ik napjáig terjedő 8 napon át alólirott
községi jegyző irodájában közszemlére lesz
kitéve, hol azt a hivatalos órák alatt bárki
megtekintheti.

Erről az 1883. évi 44. t. czik 16. §. ér-
telmében azon figyelmeztetéssel értesítettek a
hadmentességi díjkötelezettek, hogy netáni fel-
szólamlásaikat és pedig:

a., azok, akik hadmentességi díjjal már a
mult évben megváltak róva a lajstrom kitéte-
lének napját;

b., azok pedig akik hadmentességi díjjal a
f. évben első ízben rovtak meg, tartozásuknak
a haddij könyvecskébe történt bejegyzését követő
15 nap alatt a gyulai m. kir. pénzügyigazgató-
sághoz benyújthatják.

Szarvas, 1901. június hó 1.

Az előjáróság nevében

JESZENSZKY,
jegyző.

2238—1901—I. Szarvas nagyközség előjáróitól.

Hirdetmény.

Alólirottak Szarvas nagyközség közönsége
képviselésében az 1886-ik évi XXII., t. cz.
142-ik §-ának rendelkezése alapján ezennel
közönségnek tesszük, hogy Szarvas nagyközség,
közkórház ápolási alap, közművelődési alap,
közmunika, törzsvagyon, asphaltpótlási alap,
építési alap, letéti, gyámpénztári és gazdai
1900-ik évi zárszámadásai a folyó év május hó
28-tól bezárólag június hó 11-ig a számvizsgáló
bizottság által felvett felülvizsgálati jegyzőkönyv-
ben foglalt észrevételekkel együtt 15 napi köz-
szemlére vannak a községi számvonónál kitéve.

Ezen zárszámadások a képviselő testület
által 1901-ik év június hó 12-én tartandó kép-

viselő testületi közgyűlésen fognak megviz-
gáltatni.

Szarvason, 1901-ik év május hó 21-én.

Az előjáróság nevében:

SALACZ JÓZSEF, MELIS JÁNOS,
első jegyző. bíró.

Iparosaink egészsége.

Abban a mindinkább erősödő mozgalomban
amelyet kormányunk a társadalom támogatása
mellett a magyar ipar talpraállítása, fejlesztése
és fölvirágoztatása érdekében indított, helyet
kell foglalni a magyar iparosok higiénikus
érdekeinek is. Sem a törvényhozás, sem a
társadalom nem fordított erre az igazán életbe-
vágó kérdésre eddig annyi figyelmet, a mennyit
azok megérdemelnek. A halandóság és az élet-
tartam tekintetében tudvalevőleg rosszabbul
állunk, mint a nyugati államok, a nélkül azon-
ban, hogy ennek a helyzetnek megjavítására a
kellő erővel és kitéréssel törekedjünk volna.

Az utóbbi időben azonban javul a helyzet
s a tudóbajosok érdekében indított harcz a
társadalom széles, előbb tétlen rétegeit serkenti
munkára. Ok elég van rá, hisz Korányi szerint
csak tífóvészben 80000 ember pusztul el ná-
lunk évente.

Mekkora nálunk az élet átlagos hosszúsága
az egyes társadalmi rétegekben, azt, kellő ada-
taink nem lévén, megmondani nem tudjuk.
Annyit azonban merünk állítani, hogy az ipa-
rosok e tekintetben nincsenek kedvező hely-
zetben. Foglalkozásuk természetéből, az azokból
fejlődő speciális bajok hozzák ezt magukkal s
azt a tényt, hogy nálunk olyan családok, me-
lyek nemzedékről-nemzedékre ugyanazt az ipart
űznék, alig fordulnak elő, hajlandók vagyunk
jórészt az egészségi viszonyoknak betudni. Vagy

elpusztulnak és kihalnak, vagy pedig úgyve az
öntudatlan ösztön által, más foglalkozásra tér-
nek át.

Ily körülmények közt örömmel fogadunk
minden lépést, mely a helyzetet felderíti. Nem
ugyan a halandóság, hanem a megbetegedések
tekintetében érdekes adatokban bővelkedik az a
jelentékeny mű, melyet a központi statisztikai
hivatal a magyar betegsegítő pénztárak 1898.
évi eredményéről nem régen kiadott. Beszámol
a pénztárak működéséről, pénzügyi eredménye-
iről s a mi bennünket e helyen leginkább ér-
dekel, vázolja a betegségek statisztika főbb
eredményeit is. Az embereket sújtó nyomoru-
ságnak az enyhítésére végül nálunk is megindult
munkának érdekes adatait tartalmazza e szűrke
kötet. Utal arra is, hogy mely iparágak a leg-
egészségesebbek s melyekben fordul elő a
legtöbb megbetegülés. Itt érdekes eredményeket
látunk.

Az összegyűjtött adatok szerint legsűrűbbek
a betegülések az építővállalatok munkásainál,
aztán a fodrászoknál és lakatosoknál. A vegyi
gyárak munkásaiból évenként 70 százalék be-
tegszik meg, a dohánygyárakéiból 72 százalék.
A kézfestőknek ugyanez a helyzet. Sok beteg
van a börgyári munkások közt, a gép- és vas-
gyáraknál, a gyújtó, cukor és papíriparnál
(56—52 százalék).

Kedvező a helyzet a kereskedőknél, pin-
céreknél s általában a hotelek munkásainál.
Ezekhez csatlakoznak a kocsigyártók, szoba- és
czimfestők, könyvkötők, csizmadiaik, üveg-
porcellángyári munkások. Mindez a betegülések
számára vonatkozik, ha azonban a betegülés
könnyű vagy súlyos voltát keressük, más lesz
a helyzet, másként sorakoznak az iparágak. A
könyvkötőknél fordul elő a legtöbb súlyosabb

TÁBOZA.

A halászkunyhó.

„Kedves fiam! keríts fátylát,
Sötét az éj, tenger árad,
Bajban lehet édes apád,
Reggel óta sokat fárad.“

A fiú indul fátylastul,
A part felé sietve mén,
Zúg a vihar, sok mennykő hull,
De elalszik a nedves kén.

Visszaforul a kunyhóba,
„Anyám! — kiált a kis legény —
Zúg a vihar, mind hába,
Nem marad meg a fátylafény.“

„Oh hajósvér! oh hajósvér!
Sose leszel atyád mása,
Olyan legény nem sokat ér,
Kit ijeszti tengerzúgása.“

A fiú ismét fátylát gyújt,
Siet, szalad a part felé,
Bömböl vihar, villám lesújt,
Szurkofenyő nem ég többé.

Haza szalad, mert rémet lát,

„Anyám! anyám! ne eressze el!
Rémet láttam, fehér nymphái
Magához hív és int kézzel.“

„Már pirongattalak imént,
Nem ismerlek fiamnak ma,
Bátor, merész hajósvégynt
Nem ijeshet holmi nymphea.“

Fátyla újból lángban lobog,
A part felé rohan vele,
Vihar ordít, villám csallog,
Eloltja azt tenger szele.

Haza rohan remegve még:
„Anyám siess! siess anyám!
Tenger fölül hangot hallék,
Ráismertem: édes apám.“

Üszköt ragad a hős anya,
A kunyhót gyújtja meg vele,
Zúg a vihar, lángol tanya
És fényt áraszt a tengerre.

„Mit művelsz most édes anyám?
Szikra repül, zord levegő,
Az éj rideg, visít orkán,
Jó kunyhónk ég, már nincs többé.“

„Oh hajósvér! oh kis bohó!

Sokra tanít tenger, vesztély,
Irányt ad az égő viskó
Annak, ki küzd, ki értünk el.“

Az atya most bösz tengeren
Jó hajóját irányozza,
Körülevéz a szirtéken
És szerencsésen ér haza.

Kárpáthy.

Miért szeretjük a virágokat?

Irta: Sárkány Imréné.

Sokszor csodálkoztam már azon, — hogy mért
szeretik az emberek egyik virágot jobban, mint a
másikat; hiszen a virág, már csak azért is, mert virág,
egyformán szép valamennyi. Egyszer aztán álomban
egy aranyos kis gnóm a következő regét mondta el
nekem, melylyel megmagyarázta, mért vannak az
embereknek kiválasztott kedvenc virágaik.

Régeirégen, évezredek előtt, volt egy nagy, isme-
rotlen sziget, valahol a messze keleten. Ezt a szigetet
apró tündérnép lakta, a kikről akkor ép úgy nem
akartak tudni az emberek, mint a mostaniak. Elmerülve
a prózai élet ezer apró gondjaiban, nem igen szerettek
egyébre gondolni. Kivéve néhány dőre ábrándozót, a
kik beteges rajongással akarják „meglopnai az álmok
kincstárát, hogy gazdagítsák a szegény valót.“

Az említett szigeten csudálatosan buja és szép
volt a növényzet, de különösen a virágok oly nagy
számban díszlettek, hogy illatukkal egészen áthatották

betegség, ezek után következnek a gázgyári munkások és kőfaragók. A kereskedőknél ritka a betegség, de elég hosszú a betegség. A vas- és gépgyárak munkásai aránylag egészségesebbek, mint a dohánygyárakban dolgozók. A vasútiak közül évente 31 százalék szenved oly bajban, mely keresetképtelenséget von maga után s a betegség átlagban 14 napig tart. Ellenben a dohánygyárakban, mint említettük, 72 százalék a betegség, a betegség pedig átlag 16 napra terjed. Jobb helyzetben vannak a vas- és gépgyári munkások, az ő 36 százaléknál betegségeikkel, mely százalék a kereskedőknél 12 százalékra csökken.

Ezek a számok mutatják, hogy milyen nagy a különbség egészségi tekintetben az egyes iparágak között; de utalnak arra is, hogy a betegségek megelőzésére sokat lehet és kell is tenni. Ez persze első sorban az illető munkások érdeke, de nagy súlyjal bír a nemzeti munkaerő szempontjából is.

Mielőtt e sorokat befejeznék, nem mulasztjuk el azt a megjegyzést, hogy az iparfelügyelők évi jelentéseinek közzététele, most már igazán halaszthatatlanná vált.

A magyar paraszt.

Dr. Fábry Sándor kir. tanácsos, vármegyénk jeles alispánja a fenti czimen érdekes cikket közöl a Budapesti Napló f. évi 146-ik számában, melyet — ha terjedelménél fogva egészben nem is vehetünk át — de annyi benne az okulásra alkalmas dolog, hogy méltó a kivonatos közlésre is.

Piros pünkösöd a magyar földműves legszebb ünnepe, — írja. A tikkasztó nyár nem győzte még le a mosolygó tavaszt, de sűrű lombkoronával ékesek már a fák, zöld a mező, madár dallal hangos a fűszeres levegő. Pünkösöd napján hálás szízzel köszönti a magyar föld népe az ébredő természetet és megkondul az imára hívó harangszó, az isten házába sereglik mind és megzendül a zsoltosma: „Jövel, Szent Lélek Uristen, Töltsd be sziveinket épen, Órizz hamis tudománytól...”

Ez volt a képe pünkösödnek a magyar Alföldön. Több helyen ez ma is, de nem mindenütt. Ahol a szocializmus már hatott, templom helyett a korcsmába gyűlnek, hálaadás helyett tüntetnek, szeretetre buzdító szent beszéd helyett lázítók beszédét hallgatják. Egyszerű

a levegőt és oly szépek s igézők voltak valamennyien, hogy lehetetlen volt volna közöttük a választás.

Minden egyes virágnak volt egy icipici tündér lakója, a ki annak a virágnak a színeiben öltözött, melynek lakója volt, a mi természetesen káprázatos szép képet nyújtott.

Ezek a tündérek mind egyformán nagyon boldogok voltak, nem volt közöttük se szebb, se legszebb tehát az irigységet névről sem ismerték, a mi megzavarhatta volna nyugalmaikat. A pénzt, vagy gazdagságot nem ismerték, s így nem is vágyakozhattak utána, de azért, vagy épen azért hasonlíthatatlanul boldog államot képeztek, melynek csak két kötelező törvénye volt, a minnek minden egyes tündérke szívesen engedelmesskedett, míg el nem ment hozzájuk egy ismeretlen csalfa szellő, hogy hiszolgó mézes-mázos szavaival megemmisítse a mitsem sejtő viráglakók édes boldogságát.

Ennek a gyönyörű országnak bájos királynője a róza volt, királya a tölgy. Igaz, hogy egy kicsit egyenlőtlen házasságok voltak, de azért a legszebb egyetértésben és gyöngéd szeretettel kormányozták országuk tündéreit, a kiknek szigorúan meg volt parancsolva, hogy a déli órákban senki sem hagyja el virágházacskájá védő illatos kelyhét, mert az égető nap heve kártékonyan hatna gyöngéd szervezetükre.

Lehet, hogy az apró népség idegei is olyan veszedelmesen érzékenyek voltak, mint a mostani embereké.

A déli órák nyugalma mindaddig tartott, még eljött az onyhe fuvalat, hogy életre csókolja a szendörgő világot. A kicsi tündérek gyorsan előbujtak a védő szirmok közül és újra kezdődött a vidám mulatság, zene és tánc.

Különösen szépen tudtak táncolni, mert virág

paraszt emberek mint szónokok szerepelnek, beszédük azonban, vagy helyi panasz, vagy közönséges szóvirág a nemzetközi szocializmus betanult elveiről.

Vajon érdekképvisele-e a magyar szocialdemokrata párt a mi paraszt munkásnépünknek, melynél a súlypont a agrárszocializmusra esik? Mert hiszen a földmunkások nagy tömege és a magyar földhöz tapadó érdekek sulya határozza meg nálunk a szocializmus jellegét. És vajon a paraszt érdekek szempontjából van-e létjoga annak, hogy a magyar paraszt a szocialdemokrata elvek táborába menjen? Alkalmassak-e ezek az elvek népünk érdekeinek előbbrevitelére.

Bizony nem. A magyar paraszt kedvezőtlen anyagi helyzetének orvoslasi módja egészen más mint a gyáripari munkásé, mert a magyar paraszt sorsának biztosítása a földbirtok jellegében, a földnek nem kollektív, hanem megosztatlan gazdagságokban való művelésében gyökerezik.

Az ipari szocializmus törekvései párhuzamosan haladnak a közös birtoklás elveivel, — a mezőgazdasági szocializmus törekvései — legalább ez idő szerint — éppen ellentétes irányzatot követnek.

A föld közös birtoklása az ősi birtoklasi rendszer volt, mely a műveltséggel megszűnt, mert nem volt jó. Külső országok példája, ahol ez még megvan, mutatja, hogy az a rendszer elnyomja az egyéni kezdeményezést, a takarékoság szellemét, — akadály a sokoldalú, belterjes gazdálkodásnak. Sőt csökkenti az egyéni felelősséget, elmozdítja a lakosság gyors szaporodását és így, a helyett, hogy megszűntetné, növeli a proletáriátust.

A magyar paraszt nem is vágyik a föld közös birtoklására. Jól tudja, hogy a föld hasznos munkálásához több kell, mint ez az össze működés a földbirtokló terület szabályzata: a föld szerete, birtokának érzete kell ahhoz. Azt tartják: földéhes a magyar paraszt. Ez nem helyes kifejezés. Szerelmes a földbe: ez az igaz.

A föld után való mérhetlen vágyódásának útjából kell tehát az akadályokat elgördíteni. Ezzel oldjuk meg ami szocializmusunk kérdését. A földbirtok okszerű megosztását kell elősegítenünk, ezzel elősegítjük hazánk erősödését is. A kisbirtokos, aki maga munkálja földjét, aki annak legnagyobb hozadékát felszínre tudja

hozni, akinek igényei leszállnak földje jövedelméhez, — kiállja a versenyt. A középbirtokos azonban, akinek igényei majdnem egyenlők a nagybirtokoséval — elesik a harcban. A parazlarsáért annyiszor megrótt dszentri pusztulásának ez az igaz oka.

A közzgazdasági harcban siessünk hát legalább a szorongatott, de ellenállni tudó parasztosztály védelmére; szaporítsuk legalább ennek az erőforrásait. Gazdasági politikák állandó feladata legyen a földbirtoklásnak történelmi alapon fejlődött megosztása a nemzetgazdasági érdekek által követelt arányosítása, tehát a paraszibirtok fokozatos, okszerű szaporítása. A paraszt egész lényével a rőghöz van nőve és ha nincsenek olyan viszonyok ebben a földművelő országban, hogy a nagy-, közép- és kisbirtok megfelelő arányban álljon, a parasztság sorsával együtt sorvadásba esik az ipar, a kereskedelem a kultúra és az egész földművelő ország fejlődése.

Agrárpolitikánk sarkpontja tehát ne a föld osztás, hanem a föld fokozatos, jogszerű megosztása legyen. Ennek elősegítésére vásároljon össze az állam minden eladó birtokot és juttassa azt a járadék elv alapján megbízható kisbirtokosok kezére, vagy közvetítse a vételt és eladást. Ez a helyesen alkalmazott parcellázás a legcélszerűbb okos dolog is.

A földbirtok okszerű, a kínálkozó alkalomra szorító és így jogos arányú megosztása erősítése a magyar nemzetnek és a leghalásosabb módja a gazdasági és társadalmi egyenlenségek leküzdésének.

Az ideai termés.

— Közepes termés, jó árak. —

Közeledik az aratás ideje, foglalkozunk kell tehát már most gazdasági kilátásainkkal. A vetések jelenlegi állásából már következtetést lehet venni a termésre, megkérdeztük tehát e tárgyban egyik kiváló nagybirtokosunkat és gabonakereskedőnket, aki alapos és részletes adatokkal szolgált nemcsak hazánk, hanem a külföld termésére vonatkozó szempontokról is.

Magyarországon ez időszereint a termés az ország különböző helyein változó. Néhol rossz, néhol jó, átlag közepes termés várható. Általános jó termés a vetések mai állása szerint ez évben ki van zárva. Ez különösen

szirmokból készült öltözékük ellenállhatlan varázsos fonta őket körül.

Nehezebb volt a kedves tündéreknek a második parancs megtartása.

Mindeniknek gondoskodni kellett, hogy jó mélyen a földben, virágházacskájuk gyökérszállai között maguknak a tél beálltára puha tanyácskát készítsenek, mert azokat, kik ezt nem tették, kegyetlenül elsodorta az első téli nap zuzmarás lehellete.

Egy alkalommal, mikor a boldog tündérnép szokatlan főnyonyol akarta megünnepelni imádott királynője, a róza születésnapját, eljött hozzájuk ama gonosz szellő, hogy meggátolja őket szerénykedésükben és tönkre tegye boldogságukat. — Minden egyes tündérkének csábító regét susogva a fülebe egy még az ő boldog kis világuknál is szebb nagyszerűbb országról, hol soha sincs tél és nem kell elrejtőzni a nap égető melege elől, mert annak égő csókjá csak még szebbé büvösebbé teszi az ott lakó népet.

Ti is még százszor szebbek lennétek — folytatá szavait a veszélyes csábító, ha nem felnétek úgy a nap életadó sugaraitól.

Természetes, hogy ezek a szavak nagy zavart és kíváncsiságot szültek az eddig olyan engedelmes apró nép között. A csalfa szellő látva szavai hatását, minden egyes tündérkének égő csókot lopott bibor ajakára, s mint a ki jól végezte dolgát örülve kacagva tova lebbent.

A tündérek méltatlankodva akartak szabadulni a káros szavak hatása alól és folytatni a megkezdett előkészületeket, de hasztalan volt minden erőlködésük, a csábító szavai termő talajra találtak.

Egymás után elhatározták, hogy a legmélyebb titok leple alatt, kifogják elégíteni kíváncsiságukat, s

ha csak egy percre is de elfogják hagyni a tiltott időben illatos védő házacskaikat, hogy élvezzék a dőli nap szépítő hatását.

A dél közeledtével, mint mindég — most is minden kis tündér felkereste házikóját de csak azért hogy pár pillanat mulva sietve elhagyja azt — még a szét nyit szirmokat sem zárva össze. Nagy meglepetéssel látták, hogy senki sem maradt otthon, mindnyájan egyformán engedtek a kis szívükbe támadt erős kíváncsiságnak, — sőt még a róza is odahagyta királyi palotáját.

Eddig a napot csak kora reggel, vagy alkonyat felé látták, nem csoda, ha elragadta szegénykéket égő pompával.

Örömtüknek és boldogságuknak csak a harmat hullás vetett véget. — Ilyenkor mindég baba szoktak menni, hogy szomjas ajkukat onyhítsák a gyöngy harmat üdítő csöppeivel.

Nagyon elfáradtak, alig vártak hogy meg leljék nyugalmas ágyacskaikat. — De mit kellett látniok! az elhagyott virágok nyitva maradt kelyhei lo voltak porzsolva és szárazan függtek alá az elhervadt indákról. Sem sírás, sem a megbánás nem volt képes szegénykéket életre költetni.

Nagy zavar támadt az engedetlen nép között, de ez nem segített rajtuk, mert a szigeten nem találtak többé menhelyet; kénytelenek voltak szétröpködni a nagy mindenségbe és elviselni az emberek kegyetlen bánásmódját, míg lassanként ők is megmóttak, meg tanultak dolgozni és úgy élni, mint a többi emberek.

Az ő maradványaik szeretik olyan nagyon a virágokat és azért választanak egy-egy kedvenc virágot, mert az a virág emlékezteti őket egykori kedves virág házacskaikra.

a buzára vonatkozik, mert a rozs, ha a jelek nem csálnak, elég jó lesz.

Általában Közép-Európa termelése ez évben gyenge, sőt mondhatni rossz lesz. Németország és Franciaország termése rossznak mutatkozik, míg Ausztriában a vetés szépen indult, de az utóbbi rossz időjárás könnyen tönkretelheti itt is a szép reményeket.

Másképp áll a helyzet a közép-európai piacok legnagyobb versenytársainál, Oroszországnál, Romániánál és Amerikánál.

Dél-Oroszországban az idén kitűnő termés lesz.

Romániából érkező hírek szerint ott a termés kifogástalanul jó és semmiféle panaszra nincs ok.

Amerikából ugyan egyre-másra érkeznek a rossz hírek, de ezekben régi tapasztalás szerint keveset lehet bízni. Az amerikai üzleti spekuláció érdeke megkívánja, hogy a valódi hírekkel csak az utolsó percben lépjen elő. A magánértesülések és vélemények szerint Amerika termelése briliáns lesz.

Természetes, hogy az utóbbi három nagy termelési tényező jelentékeny mennyiségű gabonát fog a világpiacra hozni, aminek következtése az árak hanyatlása. Ezzel szemben azonban nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a körülményt, hogy Közép-Európa a világ piacnak olyan jelentékeny termelője, amelynek a világpiacról való elmaradása feltűnően érezhető lesz és így a nagymennyiséget termelő Amerika, Oroszország és Romániával szemben ellensúlyozni fogja a gabonárák rohamos és könnyen végzetessé válható hanyatlását.

Közép-Európa államai közül Magyarország viszonyai aránylag elég jól állanak, mert míg Németország és Franciaországban határozottan rossz a termés, addig nálunk a legrosszabb esetben is közepesnek várható az és így nemcsak a saját szükségletünket fedezhetjük, hanem a kivitelre is marad kellő mennyiségünk. Körülbelül 35 millió métermázsára tehető az idei búzatermésünk várható eredménye tehát oly mennyiség, mely bátran mondható közepes termésnek.

Ily körülmények között biztosra vehető, hogy a fenyegető gazdasági válságot Magyarország ki fogja kerülni és gazdasági életünkben semmiféle káros vagy veszedelmes fordulat nem fog beállni. Nem lesz rossz termés és nem lesznek alacsony árak. Csak reméljük és bízunk a magyarok istenében, aki egy évezreden át vigyázván hazánkra, ebben az évben is meg fog óvni bennünket a veszedelemtől.

Ujdonságok.

— **Képviselői közgyűlés.** Folyó hó 12-én — Szerdán — délelőtt 9 órakor a községi háza tanácsstermben a képviselő testület, az alábbi tárgysorozattal közgyűlést tart. **Közgyűlés tárgyai:** 1. Az 1901. május 24-iki közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Az 1900. évi közpénztári, kórház-ápolási, közművelődési alap-, közmunka-, törzsvagyon-, asphalt építési alap-, építkezési alap-, letéti-, munkás segély alap-, gazdasági és gyámpénztári számadások meg vizsgálása. 3. A községi és közművelődési alap 1900. évi vagyonleltárainak megerősítése. 4. Előjárói jelentés a f. év május havi pénztárvizsgálat eredményéről. 5. Dr. Mikóly István községi orvos kérvénye 2 havi szabadságidő engedélyezése iránt. 6. Jászszentgyörgyi Frigyes jegyző kérvénye egy havi szabadságidő engedélyezése iránt. 7. Hitelesítők kiküldése. **A t i s z t i s z é k t á r g y a:** Az adószedő pénztárnoki állásra a jelölés megjelölése esetleg f. év végéig helyettesítés útján való betöltése.

— **Tanítók házára.** A „Szarvasi helyi tanító egyesület” igazgató választmánya folyó június hó 2-án gyűlést tartott, a melyen jóváhagyták a hangverseny-ről bemutatott számadások és az igazgató választmány megbízta az elnököt, hogy a hangverseny jövedelmét a pénztárból pótolva, 300 koronát küldjön a tanítók házára tett alapítványra, a mely ezen összeggel egy év alatt 700 koronával gyarapodott. Szép bizonyosága ez az egyesület tevékenységének és lelkesedésének s ki-

vánatos, hogy e jutalajdonságok a tagoknál állandóan megmaradjanak.

— **Hangverseny.** A szarvasi férfidalkar f. hó 23-án saját pénztára javára táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez. A férfi dalkar ezen újabb, nyilvános fellépését, igazán szívósból s tündözöljük s n. é. közönség figyelmét ez úton is felhívjuk egyuttal elismerésünket kifejezve azoknak kik a dalkar élve állanak.

— **Eljegyzés.** Janovics Kálmán B.-Szt.-Andrási községi birtok nyilvántartó a napokban váltott jegyett, Nyiri Bálint ottani református tanítónak kedves leányával Emma kisasszonnyal. Gratulálunk.

— **Füvés áldozata.** Fazekas Veron B.-Szt.-Andrási leány több leány társával f. hó 3-án délután fürödni ment a holt Körös medrébe, pajkoskodásból messzebbre haladt be a vízbe, s véletlenségből egy a mederben levő mélyedésbe esett, s ott lelte halálát.

— **Benka-alapítvány.** A „Szarvasi helyi tanító egyesület” igazgató választmánya június 2-án tartott gyűlése alkalmával Molnár János elnök indítványára elhatározta, hogy a most gyűlés alatt álló Benka-alapítványhoz 200 koronával járul hozzá.

— **Nyilvános számadás.** A szarvasi polg. leányiskola által június 1-én rendezett ünnepségen az összes bevétel volt 206 korona a kiadás 38 korona 70 fillér, tiszta jövedelem 167 korona 30 fillér. Felülfizettek a következők: Havári Dániel 6 k. Ponyiczky Máté 3 k. 80 fil. Popjak György 2 k 40 fil. Molnár János 2 kor. 20 fil. Chovan Károly 2 kor. Liska János 1 k. 80 fil. Pohl Dániel 1 k. 60 fil. Neumann Jenő 1 k. 20 fil. Kristóffy János, Dr. Mázor Elemér, Czinkoczk Márton né, Keroka Sándorné 80—80 fil. Pécsy Kálmán 40 fil. A tisztelt felülfizető uraknak és hölgyeknek ez uton is köszönetet mondunk, ugyszintén Szarvas város tek. Előjáróságának a színház átengedéséért, Medveczky József úrnak a görög tűz ingyen kiszolgáltatásáért azután Szüle Kálmán úrnak továbbá mindazoknak, a kik szívesek voltak minket egygyel-mással kiegészíteni A rendezőség.

— **Futó és úszóversenyt** rendezek a főgymn. tanulók közt melyekre a város közönségét tisztelettel meghívom. A futás az Erzsébet ligetben a launtenisz pályától nyugatra eső sugáruton ma d. u. 5 órakor; az úszóverseny pedig f. hó 16-án d. u. 5 órakor a főgym. uszodája körül leend. Oláh Miklós.

— **Rendőrségünk figyelmebe.** A kerékpár használata Szarvason is nap-nap után általánosabbá lesz, s ez nem is volna baj; de az már baj, hogy a kerék pározó urak nem a kocsii uton, hanem a gyalogjárón is hajtják gépeiket, s legkevésbé sem véve figyelembe azt, hogy vajjon a gyalogjárón vannak e emberek vagy sem, s csengőiket is rendszerint akkor használják mikor már az emberhez érnek. Csütörtökön délután is egy kerékpározó a kórház felől a gyalogjárón haladt befelé, s a Palkovits-féle oskola mellett egy oskolás fiut elütött. Jó tenné rendőrségünk ha a kerékpározókat felvilágosítaná arról, hogy hol, s milyen hajtással szabad használni a kerékpárt.

— **Emlék kép.** A szarvasi főiskola VIII. oszt. tanulói osztálytanárakkal együtt, évről évre leszoktak magukat fényképeztetni, hogy idők múltán is legyen nekik egy kedves emlék tárgyük, melyre örömmel tekinthessenek rá. E példát követték ez uttal a szarvasi főiskola VI. osztálybéli növendékei is, kik Neumann Jenő osztályt tanárakkal együtt, Rozgonyi István szarvasi fényképpel vették le magukat. E kép mely napok óta a Pócsi Mihályné üzletének kirakatát díszíti, méltó feltűnést keltett izlelés csoportosításával, s minden egyes képek művészi kivitelű elkészítésével. Rozgonyi ki már előzőleg is általános elismerést vívott ki finom kivitelű képeivel most újabb az ugy nevezett Platin képeivel, melyeket majdnem élet nagyságban készít el mely képek bármely elsőrendű fővárosi fényképezési műteremnek is díszére vállálnak — kelt általános feltűnést. Hiszük, hogy a közel napokban megtartandó makói kiállításon, mely kiállításon Rozgonyi számos más szarvasi iparosokkal együtt mint kiállító fog részt venni, az általa kiállított fényképek a makói kiállítás júry tagjainak is osztatlan tetszését fogják megnyerni.

— **Köszönetét nyilvánítja a főgymn. tápintzőténék vezetősége** Medveczky József gyógyszerész úrnak ki az alumnisták egy év alatt fogyasztott gyógyszerének árát vagyis 301 koronát és 65 fillért a tápintzőténék ajándékozta, illetve annak kifizetését mint már több alkalommal, ugy ez évben is elengedte.

— **Ülőhelyek.** Lapunkban több ízben tettünk említést arról, hogy a szarvasi Erzsébet ligetnek, szépség dolgában alig akad párja az alföldön, s örömmel jelezhetjük, hogy községünk nap-nap után mindjobban kerdi látogatni e kies helyet, s örömmel sétálgat benne. Az e ligetbe kirándulók azonban nemcsak sétálgatni, de néha le is szeretnének ülni, s élvezni a liget virágos fáiak illatát. A köröndökön van is néhány lóca, de a köröndöktől távolabb eső helyeken u. m. a fenyvesben, a kereszt allóban — pedig a ligetnek ezek a legszebb részei — egyotlon egy árva lóca sincsen.

Nagyon helyesen tenné előjáróságunk, ha e helyekre is állíttatna néhány lóczát, s ezt annyival is inkább megehetné, mert a ligetben van elegendő kivágott s oszlopnak való fa, deszka meg szeg szintén akadna a most lerombolt községi épületekből, s így e lóczák felállítása alig okozna némi költséget, s a közönség pedig szívesen adózna hálás elismeréssel előjáróságunknak a lóczák felállításáért.

— **Népünnepély.** A szarvasi nőegylet e hó 9-én azaz ma délután az Erzsébet ligetben, számtalan versenyyel egybekötött népünnepélyt rendez.

— **Évzáró vizsgák.** A szarvasi társulati polgári leány iskola ez évi vizsgáit f. hó 19. 20. 21. 22 ik napján fogja megtartani.

— **Lemondás.** Szekler Antal, B.-Szt.-András községeinek rendőrbiztosa, f. hó 3-án állásáról lemondott.

K Ö Z G A Z D A S Á G .

Magyar ipar.

Thury János haranggyára.

A nemzeti öserő megnyilatkozásaaként üdvözöltük azt a hazafias mozgalmat, mely a magyar ipar megerősítése, a meglévő iparágaknak megerősítése és felvirágoztatása érdekében széles e hazában oly imponáló módon megindult. Hisz nem lehetett kétség ahhoz, hogy sok, szinte kiszámíthatatlan erkölcsi és anyagi haszon támad e mozgalom nyomán nemzetünkre és hazai iparunkra.

De a miképen nem tagadhatjuk meg ezen eredményeket a mozgalomtól általánosságban, ugy habozás nélkül állíthatjuk azt is, hogy a magyarság egy teljesebb része csak divatos hóbortnak számította be a lelkesedést, a melytől pedig egyedül függ nemzeti iparunk megerősítése.

Bizony sajnálatra méltó jelenség!

S ha csak egyesekek, a magánemberek közt akadnak ilyenek, még hagyján. Lehet, hogy az a töredék nem tudja felfogni az ily hazafias mozgalom óriási horderejét, vagy a nemzeti létünket századokon át végig kísérő előítélet szől belőlük minden iránt, ami magyar, vagy ha egyéb oka is volt az elfogultságnak, az az egy bizonyos, hogy a legkivételesebb esetben irható a rosszakarat rovására.

De ezek kivételek, de ezek magánemberek, egyes emberek, kiknek száma annyira eltérül a nemzet hazafiasan érző zöme mellett, hogy alig is jöhet számításba.

Mit szóljunk azonban akkor, amikor a hatóságok, a kormány részéről találkozunk könnyelmű nembánomsággal a magyar ipar és magyar iparmozgalom irányában?!

Bizony nem kis mértékben eshetünk kétségbe!

E keserű vádak kimondására azon körülmény kényszerít bennünket, hogy a napokban módunkban volt egy kiünnepelt berendezett éreztetődt tanulmányoznunk s amely tapasztalatokat ekkor szerzöttünk, bizony nem valami lelkesült hangulatot kelthetett bennünk a nagyszerűen megindult hazai ipar-pártolási mozgalom itt tapasztalt eredménye.

A Thury János és fia tulajdonát képező éreztetődtől abból az alkalomból, hogy özvegy Kita Jánosné szarvasi lakos nagy lelkűségéből a szarvasi ev. ref. egyház részére egy harminczkét métermázsás harangot önt, az ünnepélyes aktushoz meghívott bennünket is. Bizonyára még igen kevesen láttak ilyen óriási harangöntést. Magkisérőjük tehát néhány sorban leírni annak lefolyását. Az agyagból kimintázott óriási harangformát, miután hónapokon keresztül mind vastagabbra égetik ki a külső borítékhoz fokozatos vastagságban ragasztott agyagburkolattal, az olvasztó kemence közelében mintegy 7 méternyire elállák a földbe s megterhelik 80—100 métermázsas kö- és vassúlyokkal, hogy az öntés alkalmával kifjűdött gáz szét ne robbanthassa és a levegőbe ne repthesse az agyagmintát. Az így elkészített mintába bocsáják aztán nyílt csatornán a nyolcz órán át teljesen folyékonyvá olvasztott harangércet, a mely vörös róz és angol ón vegyületekből áll. A mikor felhangzik a forróságtól és nehéz munkától verejtékező s maga is munkásként szorgalmasan dolgozó tulajdonos ajkán a jelszó: „isten nevében!” — keresztül ütök vasdorongok segítségével a kályha kivézető csatornáját s tüzkigyóként tekergőzik a vízfolyékonyvá olvasztott érc az agyag mintába. Tíz perc múlva elzárják a levezető csatornát s a jelenlevő nagy közönség éljenzése közben jelenti ki a tulajdonos, hogy az öntés szerencsésen sikerült.

A harangöntés után a gyár többi helyiségeit mutatta be a tulajdonos.

Különös figyelmet keltett a jelenlevők közt a Magyarországon egyedül álló lópatók nagyban gyártásra berendezett gyár rész, melynek összes gépe és felszerelése a Thury János és fia éreztetődté szabadalmát képezi. Több mint 50.000 koronájába került a tulajdonos cégnek a berendezés és a gépek olyan tökéletesítése, hogy most már kifogástalanul működik s hogy naponta egész kényelmesen gyárthatni e gépeken 4000 teljesen egyforma kitűnő lópatókat.

E gyár e nemben egyedüli lévén hazánkban, minthogy a tulajdonosok anyagi erejét nagy mértékben igénybe vette a tetemes beruházás, az üzembelvezés és továbbfejlesztés elérésére államsogélyt kérték a kormánytól.

A cég több ízbeni sürgetésére végre a honvédelmi kormány belátta, hogy e derék magyar cégnek valamit tenni kell, a napokban elhatározta, hogy a jövőben a honvédség szükségletét a Thury János és Fia cégénél fogja beszerezni.

Feladás szerkesztő: SZIKES ANTA L.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

KRISTÁLY ASVANYVIZ

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható: Pletenik József és Tajber J. G. urak fűszerkereskedésben.

ASZFALT LEMEZEK

a tatarosi gyárból jutányos áron kapható.

Csakis Fülöp Henriknél Grim-féle házban.

3281—1901. A szarvasi járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Békésvárnegyéhez tartozó Szarvas nagyközségben a **községi mérnöki állás** lemondás folytán üresedésbe jövén, annak betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Ezen állás évi **2400. korona** készpénz fizetéssel és a magánmunkálatok után szabályrendelileg megállapított díjak szedhetési jogával van javadalmazva.

Fölhivom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy az 1886. évi XXII. t.-cz. 74 §-a szerint fölszerelt folyamodványaikhoz f. évi **julius hó 1-ig** beadják.

A választás f. évi **julius hó 6-án délután 3 órakor** fog Szarvas község házában megejteni.

Szarvason 1901. június 4. **Kresmértk.** főszolgabíró.

Hirdetmény.

A békési ev. ref. főgymnásium alap tulajdonát képező Békési község határában a Maró-Kásmáni dűlőben fekvő 281 hold 967 négyzet öl (holdja 1000 négyzet ölével) szántóföld zártajánlat után haszonbérbe adatik. A haszonbérlet időtartama 10 év. — Csak oly ajánlatok fogadtnak el melyek holdanként legalább 24 korona bért köteleznek. Az ajánlatok zárt borítékban holdanként 10 korona bánatpénzzel ellátva 1901. évi június hó 25 napjának déli 12 órájáig adandók be az ev. ref. gondnoki hivatalhoz, hol a haszonbéri szerződés feltételei mindenkor megtekinthetők. Az ajánlatok 1901. évi június hó 26 napján d. u. 3 órakor fognak felbontatni.

Az ajánlatok az ajánlattevőket feltétlenül kötelezik, míg haszonbérbe adó részére fönntartatik a jog, hogy a mennyiben azok egyikét sem tartaná elfogadhatónak a haszonbérbe adandó ingatlant az ajánlattevők közt, sőt más versenyzők felvételével is azonnal újabb határidő kitűzése nélkül az ajánlatok felbontása után nyilvános árverésre bocsáthassa. Minden körülmények közt haszonbérbe adóra nézve a haszonbéri szerződés csakis a békési ev. ref. egyháztanács jóváhagyása után válik kötelezővé. A haszonbérbe adandó földön levő épületek nem a haszonbérbeadó tulajdonát képezik, de azokat haszonbérbe vevő a jelenlegi haszonbérletől egység útján átveheti.

Kelt Békésen 1901. május hó 28

A békési ev. ref. egyház előjárósága.

Föld eladás.

GYEMITER ISTVÁN, szarvasi lakosnak, a maezór mellett lévő (Csernyeczi-féle) **46. hold földje** kellő gazdasági EPÜLETEKSEL felszerelve eladó. Vevők értekezhetnek a tulajdonossal, **JÓKAI MÓR** utca, 1265. sz. a.

Ritka alkalmi vétel napernyőkben.

UNGÁR JÓNÁS

női és férfi divatárúháza B-Szarvason.

Tisztelettel értesitem a t. vevő közönséget, hogy a nyári idényre tett személyes bevásárlásom alkalmával czikkeimet a legjobb és legolcsóbb forrásokból szereztem be és abban a helyzetben vagyok, hogy minden e szakmába vágó cikkből oly raktárt tartok, hogy a legkényesebb ízlést is kielégítek.

Raktáron tartok:

valódi karlsbadi férfi női és gyermek czipókat

férfi és fiú Szalma és Nemez kalapokat, valódi pécsi és prágai bőrkezyűket, selyem és czérna kezyűket.

Nagy választék kész női Blousokban, selyem, szatin és batisztlból.

Női szalma kalap formákban, divatos kivitelben.

Női és férfi nyakkendő ujdonságokban.

Férfi ingekben Pigue batiszt és Siffonból, a legjobb minőségű gallérokban és kézelőkben.

A t. vevő közönség pártfogását továbbra is kérve

Kiváló tisztelettel:

Ungár Jónás,
divatárú kereskedő.

Ritka alkalmi vétel napernyőkben.

Vas ágyak

C SER N Á K I S T V Á N

ÉPÜLET ÉS MŰLAKATOS
sodrony ágybetét és vasbutor műhelye Szarvason
Gróf Csáky Albin utca 144. h. sz.

Készít minden e szakmába vágó munkát u. m. Épület vasalásokat, takaréktűzhelyeket, kovacsolt **vasrácsokat** sodronyágybetéteket, vasbutorokat, villamos csengő felszereléseket pontos és szakszerű kivételbe.

Továbbá kész munkák kaphatók **nagy választékban**, valamint javítások gyorsan és pontosan a legjutányosabban elfogadtnak.

Vas ágyak

Sírgöny czim: **Nádházy Szarvason.**

Alapítva 1879 ik évben.

NÁDHÁZY JÁNOS TEMETKEZÉSI VÁLLALATA SZARVASON.

(Kórház utca 1260 házszám alatt saját házában.)

elvállal mindenféle temetéseket — vidéken is — és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart **dus választékban**: ércz és fakoporsókat, továbbá mindenféle szemfedeleket, művirág koszorukat és szalagokat.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésre — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt intézkedés történik.

Fakoporsók frttól feljebb, érckoporsókat gyermekeknek 8 frttól feljebb, nagyoknak két méter nagyságban 35 frttól feljebb.

A Nádházy „Temetkezési Vállalata” a legcsekélyebb megrendelésnél igyors és pontos kiszolgálást biztosít.

Temetésmegrendelés esetén a gyászszoba behúzását és a gyászjelentés teljeseningyen adom.

Kiváló tisztelettel: **Nádházy János.**

Valamint ércz koszoruk.

Nyomatott Dantzky Sándor könyvnyomdájában Szarvason 1901.